

Til Energi- og miljøkomiteen

28.01.2021

Innspill til Klimameldingen fra Norsk Varmepumpeforening

Norsk Varmepumpeforening sitt hovedinnspill til Klimameldingen er følgende:

Regjeringen har lagt frem en plan for 45 prosent kutt i klimagassutslippene innen 2030 – men gir ingen svar på hvordan Norge skal få nok fornybar strøm til å gjennomføre dette.

Regjeringen skriver følgende i klimameldingen som vi støtter fullt ut:

«Frigjord energi i byggsektoren kan nyttast i andre sektorar for å erstatte fossil energi og kan hjelpe til med å avgrense både behovet for ny kraftproduksjon og inngrepa i urørt natur.»

I tillegg kan frigjort energi i byggsektoren brukes til etablering av ny industri i Norge. Norsk Varmepumpeforening leverte sammen med 14 andre organisasjoner i desember 2020 innspill til den varslede meldingen om langsiktig verdiskapning fra norske energiresurser. I vårt innspill omtalte vi hvordan frigjort energi kan bidra til verdiskapning og arbeidsplasser:

«Energisparing i bygg kan frigjøre nok strøm til 15 batterifabrikker av samme størrelse som Northvolt i Sverige, eller 6 aluminiumsverk av størrelse som Sunndal (et av verdens største). I omstillingen til lavutslippssamfunnet vil det være stort behov for både batterier, aluminium og mange andre energikrevende industriprodukter.»

Klimaplanen mangler virkemidler for økt satsing på energieffektivisering

Bygg er den sektoren som bruker mest energi (80 TWh) og mest strøm (65 TWh) i Norge. NTNU har beregnet at det frem til 2050 er mulig å redusere energibruken i byggsektoren med 39 TWh, og å redusere elforbruket med 29 TWh.

Vi mener det er helt avgjørende med en styrket satsing på energieffektivisering for å nå mål om 50 – 55 prosent kutt i klimagassutslipp innen 2030, og for å omstille Norge til et lavutslippssamfunn innen 2050. Det er store mengder fossil energi som skal fases ut, og en elektrifisering av transport og industri krever tilgang på fornybar strøm. Energieffektivisering kan gi store mengder konfliktfri strøm i en tid der det er betydelig motstand mot å bygge ut vindkraft i Norge.

Statnett har beregnet at behovet for elektrisk kraft i Norge vil øke med 64 TWh mellom 2020 og 2050, med følgende fordeling mellom sektorer: ny næring (9), datasentre (12), hydrogen (15), petroleum (1), kraftintensiv industri (10) og elektrisk transport (17).

Sveinung Rotevatn har uttalt etter fremleggelsen av klimameldingen at Norge har mer enn nok kraft for å kutte klimagassutslipp frem mot 2030, og signaliserer ikke noe behov for å satse på energieffektivisering eller ny kraftproduksjon. Vi mener dette er en kortsiktig og lite framtidsrettet strategi. Hvis vi bruker opp dagens kraftoverskudd vil det medføre høyere elpriser i Norge for husholdninger og næringsliv. I et tørrår vil vi kunne få et kraftunderskudd og veldig høye elpriser. Dette vil ikke bare medføre at Norge blir et mindre attraktivt land med tanke på å tiltrekke seg nye

industriprosjekter, men kan sette arbeidsplasser innenfor eksisterende industri i fare. Denne strategien vil også gjøre det vanskeligere å kutte klimagassutslipp etter 2030, og å omstille Norge til et lavutslippssamfunn innen 2050.

Vi mener Stortinget gjennom behandlingen av klimameldingen må lage en plan for hvordan Norge i 2030 ved normal nedbør har et kraftoverskudd som er om lag like stort som i dag (20 TWh). Et slikt kraftoverskudd kan sikres gjennom en satsing på energieffektivisering og økt fornybar kraftproduksjon (vann, vind og sol).

Teknisk byggeforskrift

Multiconsult har laget framskrivninger av energibruk i nye boligbygg og yrkesbygg i Norge fra 2023 til 2050 på oppdrag fra Norsk Varmepumpeforening som viser at disse bygningene totalt vil bruke 22 TWh i 2050 med elektrisk oppvarming. Dette energiforbruket kan reduseres betydelig hvis det stilles krav til lavere redusert energiforbruk når det i nye byggeforskrifter skal innføres krav til nesten nullenerginivå i 2021.

Ved å erstatte elektrisk oppvarming i nye bygg med varmepumper vil energibruken kunne reduseres inntil 10 TWh i 2050. Til sammenlikning vil en oppgradering av norske vannkraftverk kunne gi 5 TWh i økt strømproduksjon.

Norge er i dag eneste land i Europa hvor det ikke er et insentiv i byggeforskriftene for å bruke varmepumper til oppvarming. Begrunnelsen for å ta bort disse insentivene ved revidering av byggeforskriftene i 2016 var at vi i Norge har fornybar kraftproduksjon, og at redusert energibruk ved bruk av varmepumper derfor ikke gir noen miljøgevinst. Når regjeringen i klimameldingen erkjenner at frigjort kraft fra byggsektoren kan brukes til å fase ut fossil energibruk innenfor transport og industri, er det rimelig at regjeringen ser at bruk av energieffektive varmepumper i bygg vil gi en klimagevinst.

Varmepumper og energieffektivisering

Varmepumper bidrar årlig med om lag 10 TWh fornybar energi i bygg, industri og fjernvarme. Mer enn én million norske boliger har installert varmepumpe. Økt bruk av varmepumper til romoppvarming og tappevann inngår i NTNU sin analyse hvor de har beregnet at energibruken i byggsektoren kan halveres frem til 2050.

Positive tiltak i Klimaplan 2030

Norsk Varmepumpeforening støtter forslag til utfasing av fossil energi i alle sektorer. Varmepumper kan erstatte fossil gass til oppvarming i bygg, og bruk av olje og gass i flere industrielle prosesser, i landbruk, og i fiskeri og havbruksnæringen. Varmepumper kan også brukes til fossilfri og utslippsfri byggtørk.

Konklusjon

Stortinget vedtok i 2016 i forbindelse med behandlingen av Energimeldingen et mål om 10 TWh energisparing i bygg innen 2030. Regjeringen har fem år senere fortsatt ikke laget en handlingsplan med konkrete virkemidler for å nå dette målet. Stortinget må ved behandling av Klimameldingen være tydelige på at haster å få ferdig denne planen.

Rolf Iver Mytting Hagemoen | Daglig leder | 971 29 250 | river@novap.no
Bård Baardsen | Rådgiver | 911 33 000 | baard@novap.no

Norsk Varmepumpeforening | novap.no | varmepumpeinfo.no